

Istungidokument

A8-0456/2018

11.12.2018

RAPORT

direktiivi 2011/7/EL (hilinenud maksmisega võitlemise kohta äritehingute
puhul) rakendamise kohta
(2018/2056(INI))

Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon

Raportöör: Lara Comi

SISUKORD

	lk
SELETUSKIRI – FAKTIDE JA TÄHELEPANEKUTE KOKKUVÕTE	3
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK	6
TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS	14
NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS	15

SELETUSKIRI – FAKTIDE JA TÄHELEPANEKUTE KOKKUVÕTE

Menetlus ja allikad

Raportöörile tehti 19. veebruaril 2018 ülesandeks koostada raport Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta direktiivi 2011/7/EL¹ (hilinenud maksmisega võitlemise kohta äritehingute puhul) rakendamise kohta.

Pärast raportööriks nimetamist on ta kogunud teavet ja kasutanud muu hulgas järgmisi allikaid:

- siseturu- ja tarbijakaitsekomisjonis 12. juulil 2018 toimunud kuulamine;
- Euroopa Komisjoni väljaanne „Piiriülese krediidi- ja nõudehalduse juhend. Abiks väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele piiriüleste maksete sissenõudmisel“², 2014;
- Euroopa Parlamendi uuringuteenistuse koostatud Euroopa rakendamishinnang direktiivi 2011/7/EL (hilinenud maksmisega võitlemise kohta äritehingute puhul) rakendamise kohta, 2018;
- Intrum, Euroopa maksearuanne, 2018;
- Euroopa Komisjoni uuring „*Business-to-business transactions: a comparative analysis of legal measures vs. soft-law instruments for improving payment behaviour*“ (Ettevõtjatevahelised tehingud: võrdlusanalüüs õigusmeetmete ja n-õ pehme õiguse vahendite kohta maksekäitumise parandamiseks), 2018.

Hilinenud maksed – sissejuhatus

Direktiiv 2011/7/EL hilinenud maksmisega võitlemise kohta äritehingute puhul (era ja avalikus sektoris) ei ole ELi esimene õigusakt, mille eesmärgiks on abistada ettevõtteid, kes on kimpus hilinenud maksetega ja muude ärisuhetes esinevate probleemidega, mis tekivad teiste ettevõtete või avaliku sektori asutustega. Esimene hilinenud maksete direktiiv võeti vastu 2000. aastal. Eelnevalt oli Euroopa Komisjon andnud 1995. aastal välja mittesiduvad soovitusel. 2011. aasta uuestisõnastamise käigus tugevdati olemasolevaid reegleid võlausaldajate paremaks kaitseks.

Direktiivi peamised prioriteedid on muu hulgas:

- vastastikuste maksetingimuste ühtlustamine ettevõtetevahelistes ning ettevõtete ja avaliku sektori asutuste vahelistes suhetes;
- lepinguvabadus äritehingutes. Muu hulgas kehtestati kindlad maksetähtajad (30 päeva avaliku sektori asutustele ja 60 päeva eraettevõtetele) ning reguleeriti seadusjärgseid intressimäärasid ja kompensatsiooni maksmist sissenõudmisega seotud kulude katteks;
- võlgnike suhtes rangete meetmete rakendamine, mis hoiaks ära maksetega hilinemise või ülemäära pikkade lepinguliste maksetähtaegade kehtestamise;
- siseturu toimimise toetamine maksetavade ühtlustamise kaudu ELis;
- äritehingutega seotud maksete õigeaegset tasumist soodustava õigusliku ja ärikeskkonna arendamine, et toetada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate ehk VKEde juurdepääsu rahastamisele.

¹ ELT L 48, 23.2.2011, lk 1.

² <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/3f507938-7bf7-4b22-a61b-9bac11703581/language-et>

Direktiiv tuli üle võtta 16. märtsiks 2013, kuid mõnel liikmesriigil tekkis sellega probleeme, nagu hilinenud maksete ja halduskoormuse korrelatsioon, puudused riiklikes kohtusüsteemides ja võlgnevuste refinantseerimine. Euroopa Parlamendi 2015. aasta analüüsis võeti arvesse konkreetsete riikide siseseid ja vahelisi maksetavade erinevusi ja leiti, et uue direktiivi mõju on algselt kavandatust piiratum.

Ettevõtete põhjalikele küsitlustele ja konsultatsioonidele tuginev hilinenud maksmise direktiivi hilisem hindamine viis Euroopa Komisjoni 2016. aasta aruandes üldiselt positiivse järelduseni direktiivi tõhususe kohta¹. Komisjon leidis, et hilinenud maksmise direktiiv suurendas hilinenud maksete alast teadlikkust ja viis mitmete direktiivi sätteid toetavate riiklike meetmete kehtestamiseni. Keskmised makseperioodid on tõepoolest (ka järgmistel aastatel) tasapisi lühenenud ning avaliku sektori asutuste kategoorias probleemsed riigid on teinud täiendavaid pingutusi olukorra parandamiseks (vahel direktiivi halva rakendamise eest algatava rikkumismenetluse ähvardusel). Samal ajal tähendab fundamentaalne ettevõtetevaheline lepinguvabadus, et suuremad ettevõtted kasutavad oma tugevamat turupositsiooni ära, samas kui suur hulk võlausaldajatest ei kasuta oma intressi ja kompensatsiooni saamise õigust, et mitte kahjustada ärisidemeid.

Intrumi uuring (2018) näitab, et hilinenud maksmise direktiivist on teadlikud 52 % suurettevõtetest, kuid vaid 27 % VKEdest (9607 Euroopa ettevõtet), kuigi seda kohaldatakse ettevõtetevahelistes suhetes ja avaliku sektori asutustele, kes jäävad tarnijatele tehtavate maksetega hiljaks. Lisaks ütles 24 % suurettevõtetest, et tunneb hilinenud maksmise direktiivi positiivset mõju võlgnike hilinenud maksetele, kuid VKEdest väitis sama vaid 18 %. VKEd ei ole väga teadlikud ka riiklikul tasandil ELi direktiivi kohaldamiseks vastu võetud siseriiklikest õigusaktidest. Vaid 33 % VKEdest ütles, et on kohalikest õigusaktidest teadlikud. See on kahetsusväärne, sest reeglid on kehtestatud ettevõtjate kaitseks ning hea maksekliima saavutamiseks².

Raportööri seisukoht

Ettevõtjate ühendustega konsulteerides ilmnes eelkõige vajadus parandada hilinenud maksmise direktiivi ja hilinenud makseid puudutavate riiklike õigusaktide jõustamist ja pakkuda välja meetmeid (õiguslikud ja vabatahtlikud, ennetavad, parandavad), millega täiustada nende tõhusust ja läbipaistvust ning aidata kõrvaldada turu asümmeetria ja luua suurte ja väikeste ettevõtete jaoks võrdsed tingimused.

Ebaõiglaste maksetavade poolt enim mõjutatud sektorites võiks sektoripõhine sekkumine arvestada konkreetse sektori (näiteks ehitus, kommunaalteenused ja transport, ametitoimingud, tootmine, toidu- ja joogitööstus, IT/telekommunikatsioon) omapäradega.

Viimase paari aasta jooksul on Euroopa äriühingud, eriti VKEd, esile toonud maksetega hilinemise peamised põhjused, milleks on võlgnike rahalised raskused (62 %), tahtlik hilinenud maksmine (48 %), ebatõhus haldus (45 %) ning vaidlused tarnitud kaupade ja teenuste üle (19

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta direktiiv 2011/7/EL hilinenud maksmisega võitlemise kohta äritehingute puhul (uuesti sõnastatud) <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:048:0001:0010:ET:PDF>

² Intrum, 2018.

%)¹ On selge, et maksetega hilinemise põhjuseks on nii ebatõhusus ja negatiivsed välismõjud kui ka pahatahtlikud ja tahtlikud äritavad.

Lisaks selgitavad pikemate maksetingimustega nõustuvad ettevõtjad reeglina, et see on nende sektoris tavapärane (55 %) ja nad ei soovi kahjustada ärisuhteid (46 %).²

Ettevõtete suurust arvestades on tõenäolisem, et VKEd nõustuvad jõutasakaalu erinevuse tõttu või ärisuhete kahjustamise ja tulevaste lepingute kaotamise hirmus suuremate ettevõtjate poolt peale surutud pikemate maksetähtaegadega ning neile pakutakse neid ka suurema tõenäosusega.

Kuna direktiiv 2011/7/EL on tänaseni hilineanud maksetega võitlemisel kõige asjakohasem vahend ning see on ka kooskõlas õigusaktide ja ülejäänud ELi poliitikavaldkondadega, mille eesmärgiks on võrdsete võimaluste loomine ettevõtete jaoks, peab raportöör vajalikuks näha ette mittesiduvad parandusmeetmed ettevõtjate käitumise parandamiseks ja ettevõtete (eriti VKEde) teadlikkuse tõstmiseks direktiivist tulenevate õiguste ja nende kasutamise kohta.

Seetõttu on soovitatav, et liikmesriigid hoiavad hilineanud maksed poliitilise tegevuskava keskmes ja kohaldavad erinevaid meetmeid, et: a) pärssida kahjulikku ja premeerida eeskujulikku käitumist, sest õigeaegne maksmine on ühtlasi arukas äristrateegia ning vastutustundlikud maksjad saavutavad läbirääkimistel paremaid kokkuleppeid ja saavad tugineda usaldusväärsetele tarnijatele; b) pakkuda uutele ettevõtjatele, konkreetsemalt VKEdele, rohkem teavet ja koolitusi krediidi- ja arvehalduse kohta; c) toetada kontrolle ja muuta need rangemaks, eriti suuremates ettevõtetes, ja võtta kasutusele halduskaristused; d) kaaluda võimalusi piisava kompensatsiooni/tasaarveldamise pakkumiseks ettevõtjatele, kelle võlgnikuks on avaliku sektori asutus; e) suurendada maksetavade läbipaistvust ja toetada alternatiivset vaidluste lahendamist, õigeaegsete maksete toimimisjuhendeid ja ettevõtja sotsiaalset vastutust; f) võtta rohkem meetmeid teadlikkuse suurendamiseks ettevõtetevaheliste tehingutega seotud hilistest maksetest tingitud probleemide kohta, muu hulgas hilineanud maksmise direktiivist ja riiklikest meetmetest tulenevate õiguste ja lahenduste kohta.

On selge, et oluline roll on ka avaliku sektori asutustel, kes peaksid näitama teistele head eeskujuga ning tarnijatele õigeaegselt tasuma. Kuna ka halduskaristusi jõustavad avaliku sektori asutused, võib nende otsene sekkumine aidata ettevõtjatel hirmust üle saada ning vältida võlgniku vastu meetmete võtmise jätmist võlausaldaja õlule.

¹ Intrum, 2018.

² CATI uuring, küsimus 5.

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

direktiivi 2011/7/EL (hilinenud maksmisega võitlemise kohta äritehingute puhul) rakendamise kohta (2018/2056(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta direktiivi 2011/7/EÜ hilinenud maksmisega võitlemise kohta äritehingute puhul¹,
 - võttes arvesse komisjoni aruannet Euroopa Parlamendile ja nõukogule direktiivi 2011/7/EL rakendamise kohta (COM(2016)0534) ning sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti (SWD(2016)0278),
 - võttes arvesse oma 26. mai 2016. aasta resolutsiooni ühtse turu strateegia kohta²,
 - võttes arvesse oma 15. septembri 2016. aasta resolutsiooni VKEde rahastamisele juurdepääsu ja VKEde rahastamise mitmekesistamise kohta kapitaliturgude liidus³,
 - võttes arvesse analüüsi „Directive 2011/7/EU on late payments in commercial transactions: European Implementation Assessment“ (direktiivi 2011/7/EL (hilinenud maksmisega võitlemise kohta äritehingute puhul) Euroopa rakendamishinnang), mille Euroopa Parlamendi uuringuteenistus avaldas 2018. aasta juulis,
 - võttes arvesse Intrumi avaldatud Euroopa maksearuandeid,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 52 ning esimeeste konverentsi 12. detsembri 2002. aasta otsuse (mis käsitleb algatusraportite koostamise loa andmise korda) artikli 1 punkti 1 alapunkti e ja 3. lisa,
 - võttes arvesse siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni raportit (A8-0456/2018),
- A. arvestades, et ettevõtted sõltuvad maksetest ning elujõulises ja tõhusas ärikeskkonnas võimaldavad kiired maksed ettevõtetal oma kohustused õigeaegselt täita ning laieneda, investeerida, luua töökohti, toetada majanduskasvu ja olla üldiselt Euroopa majandusele kasuks;
- B. arvestades, et siseturul toimub enamike kaupade ja teenuste tarnimine ja pakkumine majandustegevuses osalejate vahel või majandustegevuses osalejate ja avaliku sektori asutuste vahel nii, et nende eest tasutakse hiljem, st tarnija määrab kliendile vastavalt poolte omavahelisele kokkuleppele arve maksetähtaja, mis nähakse ette tarnija väljastatud arvel või asjakohastes õigusnormides;
- C. arvestades, et hiline tasumine on püsiv kahjulik tava, mis takistab Euroopa ettevõtete, eriti VKEde arengut, sest neil puudub makse hilinemise korral prognoositav likviidsus;

¹ ELT L 48, 23.2.2011, lk 1.

² ELT C 76, 28.2.2018, lk 112.

³ ELT C 204, 13.6.2018, lk 153.

- D. arvestades, et see kahjustab eriti väikesi ja keskmise suurusega ettevõtjaid, sest mõjutab negatiivselt nende likviidsust, raskendab finantsjuhtimist ja mõjutab konkurentsivõimet ja kasumlikkust;
- E. arvestades, et suurematel ettevõtetel on võrreldes VKEdega rohkem võimalusi enda hilinenud maksete eest kaitsmiseks (näiteks ettemaksed, krediidikontrollid, võlgade sissenõudmine, pangagarantiid või krediidikindlustus) ning suuremad ettevõtted võivad investeringute suurendamiseks ja läbirääkimistel oma mõjuvõimu tugevdamiseks üleilmsetest madalatest intressimääradest rohkem kasu saada;
- F. arvestades, et direktiivi 2011/7/EL (hilinenud maksmise direktiiv) kohaselt on avaliku sektori asutustel õigeaegseid makseid toetava majanduskeskkonna väljaarendamisel „eriline vastutus“¹;
- G. arvestades, et hilinenud maksmise direktiiviga kehtestatakse muu hulgas maksetähtajad ettevõtetevaheliste (B2B) ning avaliku sektori asutuste ja ettevõtete vaheliste tehingute (PA2B) jaoks, lisaks nähakse hilinenud maksmise korral ette automaatne õigus intressile, vähemalt 40-eurone kompensatsioon sissenõudmiskulude eest ja seadusjärgne viivis, mis on vähemalt 8 % suurem kui Euroopa Keskpannga viitemäär;
- H. arvestades, et hilinenud maksmise direktiivi mõjul üldiselt lühenenud makseperioodidest hoolimata makstakse ettevõtetevaheliste tehingute puhul kuuele ELi ettevõttele kümnest endiselt lepingus kokkulepitust hiljem;
- I. arvestades, et ettevõtete suurust silmas pidades nõustuvad kõige tõenäolisemalt just VKEd pikemate või ebaõiglaste maksetähtaegade või sunnitakse neile suuremate ettevõtjate poolt peale ebaõiglaste maksetingimused, millega nõustutakse jõutasakaalu erinevuste või ärisuhete kahjustamise ja tulevaste lepingute kaotamise hirmu tõttu;
- J. arvestades, et Atradiuse maksetavade baromeetri kohaselt on 95 % VKEdest märkinud, et neile makstakse Euroopas hilinemisega – seda on rohkem kui suurte ettevõtete puhul, millest võib järeldada, et VKEd teevad makseid kiiremini kui suured ettevõtted, kuid neile makstakse hilinemisega;
- K. arvestades, et maksete hilinemine mõjutab kõiki majandussektoreid, kuid see mõju on eriti tuntav sektorites, mille väärtusahelas domineerivad VKEd (näiteks ehitus, kommunaalteenused ja transport, ametitöingud, tootmine, toidu- ja joogitööstus ning IT/telekommunikatsioon);
- L. arvestades, et ühe pankroti puhul neljast on ELis põhjuseks hilinenud maksed;
- M. arvestades, et hilinenud maksed tekitavad ettevõtetele lisakulusid, kuna nad peavad kulutama raha hilinenud maksjatega tegelemisele või maksuma äritegevuse jätkamiseks võetud laenu pealt intressi;
- N. arvestades, et hilinenud maksed või hirm hilinenud maksete ees on endiselt üks peamine tõke, mis takistab VKEdel hankelepingutes osaleda;

¹ Direktiivi 2011/7/EL põhjendus 6.

- O. arvestades, et makseviivituste perioodi lühendamine aitaks hoida kokku iga päeva eest 158 miljonit eurot finantskulusid ning see täiendav rahavoog võiks Euroopas toetada 6,5 miljonit täiendavat töökohta;
- P. arvestades, et komisjon on hilinenud maksmise direktiivi ebapiisava kohaldamise tõttu alustanud rikkumismenetlust nelja liikmesriigi (Kreeka, Slovakkia, Hispaania ja Itaalia) vastu ja pöördunud Itaalia suhtes ka Euroopa Kohtu poole;
- Q. arvestades, et teatavad liikmesriigid on teinud algatusi õigeaegsete maksete tava juurutamiseks (õigeaegsete maksete toimumisjuhendite, valdkondlike vabatahtlike osaluste või riigihanke-eeskirjadega tugevama sünergia tekitamise kaudu);
- R. arvestades, et 2016. aastal avaldatud komisjoni aruandes hilinenud maksmise direktiivi rakendamise kohta järeldati, et ettevõtjate teadlikkus direktiiviga antud õigustest ei tähenda, et nad neid õigusi kasutavad, ning et direktiivi tõhusat kohaldamist takistavad peamiselt keskmiste maksetähtaegade üldise kontrollisüsteemi puudumine, direktiivi teatavate oluliste põhimõtete selgusetus ning turu tasakaalustamatus suuremate ja väiksemate ettevõtete vahel;
- S. arvestades, et hilinenud maksete probleem on mitmetahuline ja keeruline ning tingitud osaliselt horisontaalsetest teguritest, mis on kõikides sektorites ja kõikide tehinguliikide puhul ühised (näiteks rahavoo probleemid, ettevõtete mõjuvõimu ja suuruse ebavõrdsus, tarneahela struktuur, halduse ebatõhusus, probleemid krediidile juurdepääsuga, teadmiste puudumine arvete ja krediidi haldamise kohta jms), ning osaliselt välistest asjaoludest (näiteks majanduslik olukord ja ettevõtluskultuur riigis), mistõttu ei ole olemas ühte kõiki probleeme lahendavat lahendust;
- T. arvestades, et ettepanek võtta vastu direktiiv, milles käsitletakse toiduainete tarneahelas ettevõtjatevahelistes suhetes esinevaid ebaausaid kaubandustavasid (COM(2018)0173), hõlmab sätteid, milles käsitletakse hilinenud maksmist kiirestiriknevate kaupade eest ja jõustamisasutuste määramist liikmesriikides eeskirjade järgimise kontrollimiseks;
- U. arvestades, et hilinenud makseid põhjustavad probleemid tuleb lahendada erinevate seaduslike ja vabatahtlike meetmete kombineerimise abil ning komisjoni, liikmesriikide ja ettevõtjate ühenduste sihipärasel sekkumisel; arvestades, et need lahendused peaksid hõlmama ennetavaid meetmeid, mille abil tegeleda enne tehingu sõlmimist tekkivate probleemidega, ning parandusmeetmeid, mida kasutatakse pärast tehingu sõlmimist tekkinud probleemide korral; arvestades, et igasuguse seadusandliku või vabatahtliku sekkumise puhul tuleks arvestada konkreetse majandussektori omapäraga;

Maksekäitumise parandamine ELis õiguslike ja vabatahtlike meetmete kaudu

1. usub, et nii hilinenud maksmise direktiivi kui ka riiklike hilinenud maksete alaseid õigusnorme tuleks jõustada paremini, viivitamatult ja tõhusalt, järgides arvete maksmiseks kehtestatud maksimaalseid tähtaegu ning võttes meetmeid maksetähtaegu puudutavate eeskirjade täiustamiseks ja ebaõiglaste tavade vältimiseks; märgib, et selliseid meetmeid saab klassifitseerida iseloomu (õiguslik või vabatahtlik), kohaldamisala (horisontaalne või sektoripõhine) ja eesmärgi (ennetav, parandav või ettevõtluskultuuri muutev) järgi; leiab, et mõnes liikmesriigis on kehtivad õigusnormid ja rikkumiste suhtes võetud meetmed hakanud muutma ka liidu avaliku halduse

kultuuri, nii et maksete hilinemine on üldiselt vähenenud;

2. on seisukohal, et hilinenud maksete probleemile puudub ühtne lahendus, sest teatud sektorites, kus domineerivad ettevõtetevahelised tehingud, võivad pikemad maksetähtajad, mis vastavad igal juhul ka direktiivi 2011/7/EL sätetele, olla kooskõlas ettevõtete vajadustega, nii et iga sektori eripära tuleb arvesse võtta; rõhutab vajadust teha jõupingutusi, et jõuda 30-päevaste maksetähtaegadeni, ning toonitab, et pikemad maksetähtajad kui direktiiviga 2011/7/EL lubatud 60 päeva kujutavad endast seaduselünka, mis võib sundida ettevõtteid leppima pikkade tähtaegadega, mis neid endid ja eriti VKEsid kahjustavad, kuid rõhutab, et samal ajal tuleb austada turul tegutsevate ettevõtjate vabadust lepingute sõlmimisel; rõhutab, kui oluline on tagada alati võrdsed võimalused turgu valitseva seisundiga ettevõtetele ja väikeettevõtjatele;

Ennetusmeetmed

3. usub, et liikmesriigid peaksid kehtestama rangemad maksetähtajad; märgib, et mõned liikmesriigid on näinud standardjuhtudeks ette 30 päeva pikkuse maksetähtaja, kuid vaid üksikud liikmesriigid on kehtestanud maksimaalsed maksetähtajad, mille täitmisest tehinguosalised mööda ei pääse; märgib lisaks, et sektori tasemel on maksimaalsete maksetähtaegade kehtestamine tavapärasem; on seisukohal, et maksetähtaegade teataval lühendamisel oleks kasu rangemate maksetähtaegade kehtestamisest õigusaktide abil, mis looksid nende jõustamise korral ka suurtele ja väikestele ettevõtetele võrdsed tingimused; juhib sellega seoses tähelepanu ka asjaolule, et ühtsemad ja lihtsamad reeglid võivad aidata võlausaldajatele ja võlgnikele selgitada, mida maksmisega hilinemise korral oodata, ja nii võidakse parandada nende majandustegevuse prognoositavust;
4. on seisukohal, et suurem läbipaistvus maksekäitumise osas võib samuti aidata maksete hilinemist vähendada; on veendunud, et selle teabe kättesaadavaks muutmise motiveeriks avaliku sektori asutusi ja ettevõtteid oma maksetavasid parandama ja oma rahalisi kohustusi täitma; julgustab liikmesriike kaaluma erinevaid võimalikke viise (näiteks andmebaasid või registrid) nii eraettevõtete kui ka avaliku sektori asutuste maksekäitumist käsitleva teabe kohustuslikus korras avaldamiseks;
5. julgustab liikmesriike kaaluma võimalust võtta kasutusele kohustuslikud süsteemid hea maksekäitumise tunnustamiseks (nimeline kiitmine) ja edendama ärisuhetes maksete õigeaegse tasumise kultuuri, pidades muu hulgas silmas asjaolu, et arvete õigeaegne tasumine on tõendatult arukas äristrateegia, sest vastutustundlikud maksjad saavutavad läbirääkimistel paremaid kokkuleppeid ja saavad loota ka usaldusväärsetele tarnijatele; palub komisjonil uurida olemasolevaid riiklikke süsteeme, mille kaudu nii ettevõtete kui ka avaliku sektori asutuste hea maksekäitumise kohta teavet saadakse (nimeline kiitmine), ning uurida ka võimalust näha nende süsteemide ELi tasandil kehtestamiseks ette ühised kriteeriumid;
6. rõhutab, kui oluline on pakkuda ettevõtjatele, eriti VKEdele, krediidi juhtimise ja arvete haldamise kohta lisateavet ja koolitust; tuletab meelde, et krediidi tõhus haldamine lühendab raha keskmist kättesaamisperioodi ja hoiab rahavoo optimaalsena, vähendades seeläbi maksejõuetuse riski ja suurendades kasvupotentsiaali; usub, et koolitust tuleks pakkuda ka avaliku sektori asutuste ametnikele ning et VKEd võtaksid koolitust ja tuge saades hilinenud maksmise direktiivis ette nähtud meetmed suurema tõenäosusega

kasutusele; märgib, et VKEdel puudub kahjuks sageli võimekus koolitusse investeerida ning hetkel puuduvad ELi ja riikide tasandil sellised programmid, milles keskendutaks ettevõtete krediidi juhtimise ja arvete haldamise alaste teadmiste suurendamisele; usub, et VKEde finantshariduse toetamiseks tuleks eraldada rohkem ELi vahendeid, ning nõuab seepärast tungivalt, et liikmesriikide ametiasutused suurendaksid jõupingutusi VKEdele krediidi halduse alaste täiendkoolituste pakkumisel; on lisaks seisukohal, et koolitus ja tugi peaksid hõlmama ka suuniseid tähtjaks tasumata summade sissenõudmise kohta piiriüleste tehingute korral, ning kutsub komisjoni üles jätkama nende suuniste ja muu kasuliku teabe (näiteks ettevõtja õiguste ja võimaluste kohta võlgnikuga tekkinud juriidilistes vaidlustes) lisamist teabeportaali Teie Euroopa ja tagama ettevõtete toetamise Euroopa ettevõtlusvõrgustiku kaudu;

Parandusmeetmed

7. kutsub liikmesriike ja ettevõtjate ühendusi üles kaaluma võimalust luua riiklikud ja piirkondlikud tasuta ja konfidentsiaalsed vahendusteenused (vahendus, lepitus, vahekohtumenetlus ja juhtumilahendus), mis oleksid ärisuhete hoidmisel ja maksevaidluste lahendamisel kohtumenetluse alternatiivina kättesaadavad kõigile ettevõtjatele ja annaksid neile ühtlasi teavet hilinenud makseid puudutavate õiguste ja meetmete kohta; rõhutab, et sellised vahendusteenused oleksid eriti kasulikud VKEdele, kellel puuduvad sageli kohtuvaidlustes osalemiseks piisavad rahalised vahendid ja kes loobuvad seetõttu oma õigustest; soovib lisaks, et liikmesriigid kaaluksid põhjalikult võimalust rahastada avalikult sõltumatuid ombudsmene, kes tegeleksid hilinenud maksimise juhtumite uurimise ja arvete maksmata jätmise vaidlustega, abistaksid väikeettevõtteid hilinenud maksete ja maksmata jätmise juhtumite lahendamisel, annaksid nõu, kuidas maksevõlgnevuste puhul toimida, ning pakuksid välja lahendusi, eriti VKEdele; nõuab, et liikmesriigid ja komisjon tagaksid võlgade sissenõudmisega seotud küsimustes tõhusa õigusabi ka piiriüleste tehingute puhul;
8. kutsub liikmesriike üles jõustama enda riiklikke õigusakte ning toetama ja kehtestama rangemaid kontrole, näiteks suurte ettevõtete hulgas, ja kasutama tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid halduskaristusi, et toetada parema maksekäitumise arengut; leiab, et halduskaristusi jõustavate avaliku sektori asutuste otsene sekkumine võib aidata hirmutegurist üle saada ja võtta võlausaldajalt võlgniku suhtes meetmete võtmise koorma, sest ametiasutused jõustaksid õigusakte otse ning rakendaksid halbu maksetavasid kasutatavate ettevõtete suhtes kaalutusõigusel põhinevaid meetmeid; usub, et halduskaristuste ulatus ja nende kumuleeruv iseloom võib veenda ettevõtjaid maksetega mitte hilinema, ning toonitab, et seda korda tuleks kohaldada astmeliselt, sõltuvalt sellest, mil määral ettevõtte nõudeid täidab;
9. juhib tähelepanu asjaolule, et vaatamata 2011. aasta veebruaris vastu võetud hilinenud maksimise direktiivile ning uutele ettevõtjate kaitse mehhanismidele, mis on mõnes liikmesriigis kehtestatud, läheb igal aastal Euroopas pankrotti tuhandeid VKEsid ja idufirmasid, kes ootavad muu hulgas avaliku sektori asutustele esitatud arvete tasumist; nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid kaaluksid kohustuslike piisava kompensatsiooni viiside (nt tasaarveldamine) ja muude tugimeetmete (nt VKEde tagatisfondid ja faktooring) kasutuselevõtmist ettevõtjate jaoks, kelle võlgnikuks on avaliku sektori asutus, et ettevõtjad ei läheks neile võlgnetavate summade pärast pankrotti;

10. võtab suure murega teadmiseks teatavates liikmesriikides valitseva olukorra, kus avaliku sektori asutused on märkimisväärselt hilinevad ettevõtjate poolt tarnitud kaupade ja/või teenuste eest tasumisega (kõige rohkem mõjutab see tervishoiusektorit), lisanud tarnelepingutesse edasiandmist keelavaid klausleid, takistanud (seaduste abil) tarnijatel oma nõuetega kohtusse pöörduda ning põhjastanud seeläbi ettevõtetele tõsisemaid finantsraskusi või viinud nad pankrotti; usub, et liikmesriigid peaksid avaliku sektori asutuste hilinevad maksete tõttu keerulisse finantsolukorda sattunud ettevõtjate toetuseks (eriti VKEde jaoks) kehtestama kiiremad ja tõhusamad käibemaksu tagastamise ja tasumisele kuuluvate summade sissenõudmise menetlused;
11. märgib, et õigeaegsete maksete toimumisjuhendid ja põhimõtted, ettevõtja sotsiaalse vastutuse meetmed, siseauditid ja sisekontrolli nõuded aitavad luua vastutustundlikku maksekultuuri ning tagada ettevõtjate vahel õiglased suhted ja usalduse;
12. väidab, et direktiivi teatavad elemendid, näiteks lepingutes sätestatud ja äritavade kohaste maksetähtaegade kirjeldamine „äärmiselt ebaõiglastena“ või see, millal lepingukohane makseperiood algab ja lõpeb, vajavad selgitamist ning selleks peaks komisjon välja andma suunised; juhib lisaks tähelepanu Euroopa Kohtu täienevale kohtupraktikale direktiivi teatavate osade (näiteks mõisted „ettevõtja“, „äritehing“ ja „äärmiselt ebaõiglane“ seoses kohtuasjadega C-256/15 ja C-555/14) tõlgendamisel;
13. peab oluliseks, et avalik sektor ei kalduks kõrvale direktiivis maksetähtaegade kohta sätestatud reeglitest; kutsus seega liikmesriike ja komisjoni üles võtma Euroopa Kohtu hiljutise kohtupraktika (kohtuasi C-555/14) põhjal meetmeid, et tagada avaliku sektori asutuste õigeaegsed maksed tarnijatele ning hilinevad maksete eest võlausaldajatele automaatselt makstavad lepingukohased intressid ja kompensatsioon, mille saamiseks ei oleks vaja alustada hilinevad maksete suhtes lisamenetlusi, ja palub, et komisjon esitaks ettepaneku intresside automaatse arvestamise kohta;
14. toonitab, et arvete kiire maksmine on ettevõtete ja eriti VKEde ellujäämiseks ja kasvuks väga oluline; märgib, et finants- ja digitaal tehnoloogia muudavad makseviise ja maksete tegemise kiirust; ootab seetõttu märkimisväärselt elektroonilise arveldamise kasvu ja traditsiooniliste makseviiside järkjärgulist asendumist innovatiivsete makseviisidega (näiteks tarneahela rahastamine, faktooring jne), mis võimaldavad maksta võlausaldajale reaalselt kohe, kui arve on väljastatud;
15. võtab suure huviga teadmiseks, et teatavates liikmesriikides on avaliku sektori asutuste maksete hilinevad puhuks loodud menetlused, mille raames võib keskvalitsus teha kohalikule üksusele hoiatuse, kui see ei ole arveid tarnijatele õigeaegselt ära maksnud, ning kui arvete tasumine jätkuvalt viibib, võib keskvalitsus tarnitud kaupade või teenuste eest tarnijatele otse ära maksta ning peatada eelarvekohaste vahendite maksmise reegleid mittetäitvale kohalikule omavalitsusele; arvab, et selline süsteem võimaldab usaldusväärselt jälgida avaliku sektori asutuste maksekäitumist ning tagab, et olukord ei eskaleeru, lisaks antakse süsteemi kasutuselevõttust laialdaselt teada, mistõttu on see andnud edasist analüüsi vääriবাদ tulemusi ja seda tuleks hea tavana näitena liikmesriikidele tutvustada;
16. võtab suure murega teadmiseks komisjoni aruande järeldused, mille kohaselt on peamiseks põhjuseks, miks võlausaldajad hilinevad maksmise direktiivi kohaseid õigusi ei kasuta, hirm kahjustada ärisuhteid; peab sellega seoses vajalikuks võtta meetmeid, mille abil

lihtsustada VKEde jaoks hilinenud maksmise direktiivi kohaste õiguste jõustamist; kutsub selles kontekstis üles uurima lähemalt hilinenud maksmise direktiivi artikli 7 lõikes 5 esitatud võimalust, et ettevõtjaid ametlikult esindavad organisatsioonid võivad pöörduda äärmiselt ebaõiglaste lepinguliste tingimuste või tavade asjus liikmesriigi kohtusse;

17. peab kiiduväärseks teatavates liikmesriikides tehtud sektoripõhiseid algatusi, milles osalevad ettevõtjad on esitanud loetelu konkreetsetest meetmetest, mida nad oma väiksematele tarnijatele toodete ja teenuste eest kiiremaks tasumiseks võtavad; märgib, et positiivne tähelepanu (nimeline kiitmine) ja ka avalik häbistamine võivad anda sektori tasandil iseregulatsiooni tõttu soovitud tulemusi ja pakkuda VKEdele olulist tuge;
18. toonitab, kui tähtsad on avalikud hanked ühtse turu toimimise parandamiseks; nõuab, et uuritaks võimalusi tekitada hilinenud maksmise direktiivi ja riigihanke-eeskirjade vahel suuremat sünergiat, eriti võimalust anda hankijatele õigus nõudeid mittetäitva ettevõtja kõrvalejätmiseks tulevastest hankemenetlustest, kui põhitöövõtja ei tasu alltöövõtjatele õigeaegselt (riigihankedirektiiv)¹, ja võimalust kasutada ulatuslikumalt riigihankedirektiivi artikli 71 lõike 3 sätteid selle kohta, et teatavatel tingimustel võib alltöövõtjatele maksta otse, lisaks võiks alltöövõtjate suhtes järgitav maksekäitumine olla avalikus pakkumismenetluses osalevate potentsiaalsete töövõtjate finantssuutlikkuse hindamisel üheks kriteeriumiks; soovib, et liikmesriigid tagaksid avaliku sektori asutuste poolt töövõtjatele ja alltöövõtjatele tehtavate maksete ning töövõtja poolt alltöövõtjatele või tarnijatele tehtavate maksete läbipaistvuse ja jälgitavuse;

Järeldused ja soovitused

19. nõuab tungivalt, et liikmesriigid võtaksid avaliku sektori asutuste tehtavate maksete eest täieliku vastutuse ning parandaksid oma seadusi, et tagada hilinenud maksmise direktiivi kõikide osade nõuetekohane rakendamine, kõrvaldades muu hulgas kõik riiklikud seadused, eeskirjad või avaliku sektori lepingulised tavad, mis on direktiivi eesmärkidega vastuolus (näiteks avalikule sektorile esitatavate nõuete täitmisele pööramise ja edasiandmisega seotud keelud); kordab samal ajal, et komisjon peaks tegema kõik endast oleneva, et püüda tagada võetud kohustuste täielik ja nõuetekohane täitmine;
20. kutsub liikmesriike ja komisjoni üles toetama „otsustavat tegutsemist õigeaegse maksmise kultuuri suunas“², kasutades selleks kõige sobivamaid meetmeid, sh andes välja parimaid tavasid käsitlevad suunised ning tehes eespool kirjeldatud ettepanekute põhjal vajaduse korral ja asjakohastel juhtudel seadusandlikke algatusi, et luua ettevõtjate jaoks usaldusväärne ettevõtluskeskkond ja täpne maksekultuur;
21. nõuab tungivalt, et liikmesriigid muudaksid makseprotseduurid tõhusamaks, ja juhib konkreetsemalt tähelepanu arvete kontrollimisele või kaupade ja teenuste

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiivi 2014/24/EL (riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta) artikli 57 lõike 4 punkt g.

² Direktiivi 2011/7/EL põhjendus 12.

lepingukohasuse kontrollimisele, mida ei tohiks kasutada direktiiviga lubatud makseperioodide kunstlikuks pikendamiseks;

22. tuletab liikmesriikidele ja komisjonile meelde, et arvete õigeaegne tasumine on ärikeskkonna elujõulisuse eeltingimus ning seetõttu tuleb seda arvestada kõikides äritegevust mõjutavates poliitikavaldkondades ja seadusandlikes algatustes (näiteks seoses ettevõtja sotsiaalse vastutuse, idufirmade ning platvormide ja ettevõtete vaheliste suhetega);
23. kutsub liikmesriike ja komisjoni üles kasutama erialaseid väljaandeid, reklaamikampaaniaid ja muid vahendeid, et suurendada ettevõtjate teadlikkust meetmetest, mida on võimalik hilinenud maksmise vältimiseks võtta;
24. kutsub komisjoni üles toetama ja edendama Euroopa ettevõtjate juurdepääsu asjakohastele rahastamisallikatele;
 - o
 - o o
25. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ja liikmesriikidele.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	6.12.2018
Lõpphääletuse tulemus	+: 33 -: 2 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	John Stuart Agnew, Pascal Arimont, Carlos Coelho, Sergio Gaetano Cofferati, Lara Comi, Anna Maria Corazza Bildt, Daniel Dalton, Nicola Danti, Dennis de Jong, Pascal Durand, Maria Grapini, Robert Jarosław Iwaszkiewicz, Philippe Juvin, Antonio López-Istúriz White, Eva Maydell, Marlene Mizzi, Nosheena Mobarik, Jiří Pospíšil, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Olga Sehnalová, Jasenko Selimovic, Igor Šoltes, Ivan Štefanec, Richard Sulík, Róza Gräfin von Thun und Hohenstein, Mihai Țurcanu, Anneleen Van Bossuyt, Marco Zullo
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Lucy Anderson, Anna Hedh, Arndt Kohn, Matthijs van Miltenburg
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 200 lg 2)	John Howarth, Flavio Zanonato

NIMELINE LÖPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS

33	+
ALDE	Matthijs van Miltenburg, Jasenko Selimovic
ECR	Daniel Dalton, Nosheena Mobarik, Richard Sulík, Anneleen Van Bossuyt
EFDD	Robert Jarosław Iwaszkiewicz
GUE/NGL	Dennis de Jong
PPE	Pascal Arimont, Carlos Coelho, Lara Comi, Anna Maria Corazza Bildt, Philippe Juvin, Antonio López-Istúriz White, Eva Maydell, Jiří Pospíšil, Andreas Schwab, Ivan Štefanec, Róza Gräfin von Thun und Hohenstein, Mihai Țurcanu
S&D	Lucy Anderson, Sergio Gaetano Cofferati, Nicola Danti, Maria Grapini, Anna Hedh, John Howarth, Arndt Kohn, Marlene Mizzi, Christel Schaldemose, Olga Sehnalová, Flavio Zanonato
VERTS/ALE	Pascal Durand, Igor Šoltés

2	-
EFDD	John Stuart Agnew, Marco Zullo

0	0

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu